

Interreg-IPA Program prekogranične saradnje Rumunija-
Srbija

POLNA RAVNOPRAVNOST U RIZIČNIM SITUACIJAMA: POPLAVE, POŽARI, ZEMLJOTRESI

Temišvar

6. septembar 2023.

POLNA RAVNOPRAVNOST U RIZIČNIM SITUACIJAMA

1. POLNA RAVNOPRAVNOST

1.1 OPŠTA PREZENTACIJA

1.2 POLNA RAVNOPRAVNOST, JEDNAKOST ŠANSI U RUMUNIJU :
ANES

1.3 STUDIJA 2023: PERCEPCIJA ŽENA U RUMUNIJU U VEZI SA
POLNOM RAVNOPRAVNOŠĆU

1.4 GLOBALNI INDEKSI ZA MERENJE POLNE RAVNOPRAVNOSTI

2. POLNA RAVNOPRAVNOST U RIZIČNIM SITUACIJAMA: POPLAVE, POŽARI, ZEMLJOTRESI

POLNA RAVNOPRAVNOST

POLNA RAVNOPRAVNOST

**1.1 POLNA RAVNOPRAVNOST, JEDNAKOST ŠANSI – OPŠTA
PREZENACIJA**

POLNA RAVNOPRAVNOST
(jednakost šansi i tretmana između žena i muškaraca)
predstavlja

- **CILJ 5. od 17 COR u Agendi 2030**
- **jedna od OSNOVNIH VREDNOSTI Evropske Unije,**
- **načelo jednog od OSNOVNIH PRINCIPA ljudskih prava.**

5

**1.1 POLNA RAVNOPRAVNOST, JEDNAKOST ŠANSI – OPŠTA
PREZENACIJA**

STRATEGIJA EU u vezi sa POLNOM RAVNOPRAVNOŠĆU za 2020-2025

KLJUČNI CILJEVI strategeije su:

- Okončanje nasilja nad ženama;
- Suzbijanje polnih stereotipa;
- Eliminisanje polnih diskriminacija na tržištu rada;
- Osiguravanje ravnopravnog učešća žena i muškaraca u raznim sektorima privrede;
- Eliminisanje razlike u platama žena i muškaraca;
- Eliminisanje polnih diskriminacija u penzionom sistemu;
- Eliminisanje polnih diskriminacija po pitanju porodičnih odgovornosti
- Postizanje polne ravnopravnosti u procesu donošenja odluka i u politici.

6

1.1 POLNA RAVNOPRAVNOST, JEDNAKOST ŠANSI – OPŠTA PREZENACIJA

EU je učinila značajan napredak u pravcu osiguravanja jednakosti između žena i muškaraca,

Sve veći broj žena je zaposlen i dobija bolje kvalifikacije

Mere koje su dale rezultate:

- Zakonodavstvo u vezi sa jednakim tretmanom
- Integracije polne perspektive u svim ostalim politikama
- Specifične mere za promovisanje žena

Postoje, međutim, u nastavku, razlike, nejednakosti:

Žene rade u slabije plaćenim sektorima i zauzimaju malo odlučujućih pozicija.

7

1.1 POLNA RAVNOPRAVNOST, JEDNAKOST ŠANSI – OPŠTA PREZENACIJA

POSTIZANJE RAVNOPRAVNOSTI u pravnom i suštinskom smislu između žena i muškaraca ključni je elemenat u prevenciji i suzbijanju socijalnih nejednakosti

NEJEDNAKOSTI smislu između žena i muškaraca predstavlja **ISTORIJSKU POSLEDICU** nejednakih odnosa snaga između žena i muškaraca, koje vode ka:

- ✓ **DISKRIMINACIJI** protiv žena od strane muškaraca
- ✓ **SPREČAVANJU** opšteg **NAPRETKA** žena.

Definisanje javnih politika u ovoj oblasti trebalo bi:

- ✓ **DA POBOLJŠA** društveni život,
- ✓ **DA POPRAVI STAVOVE** / ponašanja koja mogu da vode ka isključivanju ili marginalizaciji osoba određenog pola
- ✓ **DA PROMOVIŠE** beneficije izgradnje inkluzivnog i nediskriminatornog društva

8

1.1 POLNA RAVNOPRAVNOST, JEDNAKOST ŠANSI – OPŠTA PREZENACIJA

EVROPSKA KOMISIJA

predstavila je STRATEGIJU ZA POLNU RAVNOPRAVNOST 2020-2025, stavljajući akcenat na:

- ✓ SMANJENJE NASILJA nad ženama,
- ✓ OSIGURAVANJE JEDNAKOG UČEŠĆA i pristupa šansama na tržištu rada,
- ✓ OSIGURAVANJE POLNE RAVNOPRAVNOSTI u procesu donošenja odluka i u politici.

U RUMUNJI, putem OV br. 1.547/2022,

usvojena je **NACIONALNA STRATEGIJA** ZA PROMOVISANJE JEDNAKOSTI ŠANSI I TRETMANU IZMEĐU ŽENA I MUŠKARACA i suzbijanje domaćeg nasilja za period 2022-2027

9

1.2 POLNA RAVNOPRAVNOST, JEDNAKOST ŠANSI – U RUMUNJI: ANES

ANES – MISIJA, NADLEŽNOSTI

- ❖ ANES je osnovana shorno zakonu br. 202/2002 o jednakosti šansi i tretmanu između žena i muškaraca, a
- ❖ putem OV br. 177/2016 ustanovljena je uloga i glavne nadležnosti ANES
- ANES predstavlja ogledalo institucionalne brige rumunske države o promovisanju principa i vrednosti u dotičnoj oblasti.
- ANES skreće pažnju Parlamentu na važnost promovisanja polne ravnopravnosti
 - ✓ u oblasti rada
 - ✓ po pitanju pristupa obrazovanju, zdravstvu, kulturi i informisanju,
 - ✓ po pitanju učešća u donošenju odluka

10

1.2 POLNA RAVNOPRAVNOST, JEDNAKOST ŠANSI – U RUMUNJI: ANES

ANES – MISIJA, NADLEŽNOSTI

MISIJA ANES:

PROMOVISANJE principa jednakosti šansi i tretmanu između žena i muškaraca, radi eliminisanja svih oblika diskriminacije na polnoj osnovi i

▪ **PREVENCIJA i SUZBIJANJE** domaćeg nasilja, Implementacijom mera, politika i programa prikladenih nevoljama žrtava.

NADLEŽNOSTI ANES:

DEFINISANJE, KOORDINACIJA, PRIMENA STRATEGIJA I POLITIKA VLADE U 2 OBLASTI:

1. jednakost šansi i tretmana između žena i muškaraca
2. prevencija i suzbijanje domaćeg nasilja.

11

1.2 POLNA RAVNOPRAVNOST, JEDNAKOST ŠANSI – U RUMUNJI

Zakon br. 202/2002 o jednakosti šansi i tretmanu između žena i muškaraca:

- ❑ **REGULIŠE** mere u vezi sa promovisanjem jednakosti šansi i tretmanu između žena i muškaraca, radi eliminisanja svih oblika polne diskriminacije, u svim sferama društvenog života u Rumuniji.
- ❑ **DEFINIŠE** TERMINE specifične ovoj oblasti kao što su: jednakost šansi između žena i muškaraca, polna diskriminacija, direktna/indirektna diskriminacija, uznemiravanje / seksualno uznemiravanje, jednaka plata za jednak rad, pozitivne aktivnosti, višestruka diskriminacija.
- ❑ **PRIKAZUJE** MERE u vezi sa jednakosti šansi i tretmanu između žena i muškaraca
 - ✓ na tržištu rada,
 - ✓ u vezi sa učešćem u donošenju odluka, pristupom obrazovanju, kulturi i informisanju, eliminisanjem rodnih uloga i stereotipa.

12

1.3 STUDIJA 2023 – RUMUNIJA:
PERCEPCIJA ŽENA U VEZI SA POLNOM RAVNOPRAVNOŠĆU

ZAKLJUČCI STUDIJE:

1. 96% obrazovanih Rumunki iz urbanih sredina smatra da polna ravnopravnost nije ostvarena u Rumuniji.
2. 43% njih tvrdi da su prisustvovala neadekvatnim stavovima i ponašanjima prema ženama u profesionalnim sredinama, uključujući vidno uznemiravanje.
3. Veliki procenat ispitanica je čulo ili su upoznate sa slučajevima domaćeg nasilja, neke od njih su čak i žrtve.
4. Suzbijanje domaćeg nasilja i seksualnog uznemiravanja smatraju se najvažnijim ciljevima pokreta za polnu ravnopravnost.

13

1.3 STUDIJA 2023 – RUMUNIJA:
PERCEPCIJA ŽENA U VEZI SA POLNOM RAVNOPRAVNOŠĆU

ZAKLJUČCI STUDIJE:

5. Potrebno je obrazovanje protiv domaćeg nasilja još u školama.
6. 86% obrazovanih žena iz urbanih sredina smatra da se domaće nasilje ne sastoji isključivo od fizičke agresije nad ženama.
7. 99% žena smatra da su žene na rukovodećim pozicijama u nekoj kompaniji bar isto toliko sposobne kao i muškarci.
8. 98% obrazovanih žena iz urbanih sredina smatra da žene isto toliko odgovaraju kao i muškarci u STEM oblastima (Nauka, Tehnologija, Inženjerstvo i Matematika).

Većina žena smatra da u Rumuniji još uvek ne postoji polna ravnopravnost

14

1.4 GLOBALNI INDEKSI ZA MERENJE POLNE RAVNOPRAVNOSTI

POLNA RAVNOPRAVNOST sagledavana je iz perspektive 3 GLOBALNIH INDEKSA:

1. INDEKS Evropskog instituta za polnu ravnopravnost
2. Mastercard INDEKS ženskog preduzetništva
3. Globalni INDEKS polnih razlika, Svetsog ekonomskog foruma

3 GLOBALNA INDEKSA sagledavaju iz različitih uglova:

- ravnopravnost između žena i muškaraca
- polne razlike

Ovi indeksi plasiraju Rumuniju na desetine godina razlike u odnosu na najrazvijenije evropske države, pa čak i u odnosu na prosek u EU.

15

1.4 GLOBALNI INDEKSI ZA MERENJE POLNE RAVNOPRAVNOSTI

1. INDEKS Evropskog instituta za polnu ravnopravnost

(Gender Equality Index) meri:

- Procenat zapošljavanja punom normom;
- Žene na položaju ministra ili članice parlamenta;
- Pristup zdravstvenim uslugama;
- Osobe sa rizikom od siromaštva, razlike između žena i muškaraca;
- Neplaćeni staratelji dece, unuka, starijih osoba.

Shodno ovom indeksu:

- ✓ Rumunija se nalazila 2020. na 26 mestu od 28, na istom kao i 2010.
- ✓ EU bi trebalo 60 godina da postigne polnu ravnopravnost, a Rumuniji u ovom ritmu, preko 100 godina.

16

1.4 GLOBALNI INDEKSI ZA MERENJE POLNE RAVNOPRAVNOSTI

2. Mastercard INDEKS ženskog preduzetništva

(The Mastercard Index of Women Entrepreneurs) pratio je 2020:

- Uticaj pandemije COVID-19 na učešće žena u radu, preduzetništvu i menadžmentu poslovanja;
- Finasijsku inkluziju žena, kao i procenat registrovanja u tercijarno obrazovanje;
- Predzvetnički ekosistem i lakoću odvijanja poslova.

Shodno ovom indeksu:

- ✓ 2020. Rumunija je bila deo 13 ekonomija sa nižim rezultatima, od 50-60,
- ✓ Rumunija se plasira na 40. mestu, 6 pozicija niže u odnosu na 2019.
- ✓ U dotičnim zemljama, preduzetnički uslovi su manje povoljni, sa naglašenim polnim razlikama po pitanju:
 - Zapošljavanja,
 - Finasijske inkluzije i
 - Akademsih prilika.

17

1.4 GLOBALNI INDEKSI ZA MERENJE POLNE RAVNOPRAVNOSTI

3. Globalni INDEKS polnih razlika, Svetskog ekonomskog foruma

(The Global Gender Gap, World Economic Forum) prati:

- Ekonomsko učešće i pristup prilikama;
- Pristup obrazovanju;
- Zdravlje i opstanak;
- Političku reprezentativnost.

Shodno ovom indeksu:

- Rumunija se nalazi na 55. mestu od 153.
- Globalno, najveće razlike uočene su na nivou političke reprezentativnosti.
- Nijedna država nije u potpunosti uspela da eliminiše ovu razliku.

18

1.4 GLOBALNI INDEKSI ZA MERENJE POLNE RAVNOPRAVNOSTI

PRIMEDBA... za RUMUNIJU!

- **Polne nejednakosti ne mere se redovno, niti se adekvatno procenjuju i nadgledaju na osnovu prihvaćenih statističkih pokazateja!**
- **U nedostatku merenja, evaluacije i nadgledanja statističkih pokazatelja... kako može Vlada doneti odluke sa ciljem uspostavljanja ravnoteže?!!!**

19

1.4 GLOBALNI INDEKSI ZA MERENJE POLNE RAVNOPRAVNOSTI

PRIMEDBA... za RUMUNIJU!

Jednakost šansi između žena i muškaraca ostaje, za sada, kao lep naslov na stranici 161. Programa Vlade,

Na skoro dve stranice nalazi se nekoliko "predloga", kao što su:

- Integracija perspektive prava žena u procese izrade javnih politika;
- Osiguravanje predstavljanja žena na svim nivoima procesa političke odluke;
- Prevencija, podrška i zaštita u slučajevima domaćeg nasilja;
- Podrška merama i aktivnostima poboljšavanju pristupa žena uslugama seksualno i reproduktivnog zdravlja

Kod "Vladinih prioriteta" nalazimo samo

- **"promovisanje učešća žena na tržištu rada"**
- **"suzbijanje domaće nasilja" i**
- **nekoliko mera, kao što su:** investicije za centre za nezbrinutu decu, kursevi profesionalne rekonverzije za žene starije od 40 godina, telefonska linija za specifičnu pomoć žrtvama domaćeg asilja i povećavanje broja zaštićenih domaćinstava.

20

1.4 GLOBALNI INDEKSI ZA MERENJE POLNE RAVNOPRAVNOSTI

ZAKLJUČCI – PRIORTET za RUMUNIJU!

PRIRITETNO/HITNO JE da ubrzamo integraciju Rumunije u sistem vrednosti EU putem:

- **POVEĆANJA BRZINE ELIMINISANJE POLNIH RAZLIKA**
od srednje vrednosti od 107 godina specifične Istočnoj Evropi, - do 54 godine koliko je srednja vrednost na Zapadu.
- **PODRŠKA ŽENSKOM PREDUZETNIŠTVU**, sirovom dijamantu koji može značajno doprineti BDP-u Rumunije i ekonomskom povratku.

21

2. JEDNAKOST ŠANSI I RAVNOPRAVNOST POLOVA U RIZČNIM SITUACIJAMA: POLAVE, POŽARI, ZEMJOTRESI

NACIONALNI PLAN MENADŽMENTA RIZIKA OD KATASTROFA:

POBOLJŠANJE MENADŽMENTA RIZIKA OD KATASTROFA

FINANSIRANJE INTERVENCIJA U VANREDNIM SITUACIJAMA

22

**ANES I JEDNAKOST ŠANSI I RAVNOPRAVNOST POLOVA U
RUMUNIJU**

ANES: MISIJA I NADLEŽNOSTI

**PROMOVISANJE PRINCIPA JEDNAKOSTI ŠANSI I TRETMANU IZMEĐU
ŽENA I MUŠKARACA**, radi eliminisanja svih oblika diskriminacije na
polnoj osnovi

**DEFINISANJE, KOORDINACIJA, PRIMENA STRATEGIJA I POLITIKA
VLADE** u oblasti jednakosti šansi i tretmana između žena i muškaraca

**Zakon br. 202/2002 o jednakosti šansi i tretmanu između žena i
muškaraca**

REGULIŠE mere u vezi sa promovisanjem jednakosti šansi i tretmanu
između žena i muškaraca, radi eliminisanja svih oblika polne
diskriminacije, u svim sferama društvenog života u Rumuniji.

23

**DA LI MOŽEMO GOVORITI O POLNOJ RAVNOPRAVNOSTI I
JEDNAKOSTI ŠANSI IZMEĐU ŽENA I MUŠKARACA**

U SLUČAJU:

**AKCIJA – MISIJA TRAŽENJA / SPAŠAVANJA U SLUČAJU
POŽARA, POPLAVA, ZEMLJOTRESA?**

24

NE SMATRA SE DISCRIMINACIJOM!

RAZLIKA U TRETMANU
ZASNOVANA NA POLNOJ KARAKTERISTICI
UKOLIKO ONA PREDSTAVLJA PROFESIONALNI USLOV ZBOG
PRIRODE SPECIFIČNIH PROFESIONALNIH AKTIVNOSTI ili
OKVIRA U KOJEM SE ONE ODVIJAJU,
NE SMATRA SE DISCRIMINACIJOM

IMAJUĆI U VIDU

- ✓ **SPECIFIČNOSTI POŽARA, kao što su:**
 - Vremenski zavistan... Vreme je od suštinskog značaja
 - Opasna sredina
 - Ograničena vidljivost
 - Mogućnost zatočenosti
 - Otežana komunikacija
 - Brzo širenje požara
 - Ograničen pristup,
 - Meteorološki uslovi,
 - Neodgovarajuće napajanje vodom i ograničeni resursi
- ✓ **PRIORITETI U SLUČAJU POŽARA:** bezbednost života, kontrola požara

KAKO PRISUPAMO POLNOJ RANOPRAVNOSTI I JEDNAKOSTI ŠANSI IZMEĐU ŽENA I MUŠKARACA U SLUČAJU MISIJE SPAŠAVANJA TKOM POŽARA?

PNMRD: POBOLJŠANJE MENADŽMENTA RIZIKA OD KATASTROFA

PROJEKAT "Pojačanje menadžmenta rizika od katastrofa - Strengthening Disaster Risk Management Project" - P166302, 55 miliona USD.

- **CILJ PROJEKTA**
 - porast otpornosti infrastrukture a odgovor u vanrednim situacijama i katastrofama
 - konsolidacija institucionalnih sposobnosti za smanjenje rizika od katastrofa i prilagođavanje na klimatske promene.
- **PROJEKAT je podeljen na dva glavna međusobno povezana dela**
 1. Poboljšanje seizmičke sigurnosti 35 zgrada i njihove otpornosti na katastrofe, odnosno zgrada za odgovor u vanrednim situacijama,
 2. Razvoj instrumenata i mehanizama za podršku procesa donošenja odluka i implementacija nacionalnog programa smanjenja rizika i investicione strategije.

PNMRD: FINANSIRANJE INTERVENCIJA U VANREDNIM SITUACIJAMA

**SVOTE IZDOJENE GODIŠNJE IZ DRŽAVNOG BUDŽETA
KAO REZERVNI BUDŽET ZA INTERVENCIJE U VANREDNIM SITUACIJAMA**

Godišnje, u okviru državnog budžeta

- **izdvaja se Vladin Fond za intervencije**, koji se dodeljuje glavnim korisnicima državnog budžeta i lokalnih budžeta na osnovu OV, **za finansiranje hitnih aktivnosti radi uklanjanja posledica prirodnih katastrofa i podrške pogođenih fizičkih lica.**
- **Vladin Fond za intervencije može biti povećan**, u zavisnosti od neophodnosti u vezi sa osiguravanjem sredstava za uklanjanje posledica prirodnih katastrofa.

29

PNMRD: EVROPSKI FONDOVI, PUTEV OPERATIVNIH PROGRAMA

- ✓ **Projekti IGSU**
- ✓ **Projekti MLPDA**
- ✓ **Projekti MMAP/ANAR/ANM**
 - **Operativni programul trajno razvoja - biodiverzitet**
- ✓ **Projekti u oblasti zdravstva**

30

PNMRD: OSTALI FONDOVI OSTALI MEHANIZMI

- Projekti javnih investicija iz fondova namenjenih Rumuniji u okviru **MEHANIZMA ZA OPORAVAK I OTPORNOST (MRR)**
- **NORVEŠKOG MEHANIZMA FINASIRANJA**
IGSU sprovodi projekat „Porast otpornosti na katastrofe kroz poboljšanje priprema za misije traženja i spašavanja i uklanjanje neeksplozirane municije”

31

ZAKLJUČAK
PUTEM NACIONALNOG PLANA ZA MENADŽMENT RIZIKA
OD NEPOGODA,
KOJI OBUHVATA MERE, PROGRAME, IZVORE FINANSIRANJA

RUMUNIJA PREDLAŽE I OSIGURAVA
POLNU RAVOPRAVNOST

32

INSTRUKTOR
ZEINA MOLDOVAN

